

— A néptanácsok VI-ik rendes ülésének munkálatairól (2. oldal)
— Küszöböljük ki a szervezés terén mutatkozó hibákat a borosjenői kollektív gazdaságban (3. oldal)
— Miről ír a „Lupta de clasă” májusi száma? (3. oldal)
— Testnevelés és sport (3. oldal)

— Adatok Arad ipari fejlődésének történetéhez (1900—1929) (3—4. oldal)
— Lelkes népgyűlés Moszkvában a Szovjetunió és India közötti barátság jegyében (4. oldal)
— Helsinki — a világ békeharcosainak találkozóhelye (4. oldal)
— Az indiai sajtó Nehru szovjet-unióbeli látogatásáról (4. oldal)

— India miniszterelnöke Varsóban is ellátogat (4. oldal)
— Japán parasztszervezetek megakadályoztak egy amerikai tűzvédelmi gyűlést (4. oldal)
— Franciaország miniszterelnöke a közeli genfi értekezlet nagy jelentőségéről.

VÖRÖS LOBOGÓ

Az R. M. P. Arad-tartományi bizottsága és a tartományi néptanács lapja

XI. évfolyam, 3213. szám 4 oldal, 20 bani 1955. június 23. csütörtök

Emeljük magasabb színvonalra az agitációs munka eszméit tartalmát!

Pártpolitikánk sikeres megvalósítása nagymértékben attól függ, hogy a tömegek mennyire értik meg pártunk határozatait, jelszavait. Ezért a dolgozók politikai nevelése pártunk egyik igen fontos feladata.

A tömeges politikai nevelésnek legfontosabb eszköze az agitációs munka. V. I. Lenin arra tanít, hogy „a mindenre kiterjedő politikai agitáció az a gyújtópont, amelyben a proletariátus politikai neveléséhez fűződő életbevágó érdekek az egész társadalmi fejlődésnek és az egész népek... életbevágó érdekeivel találkoznak.” Az élet bebizonyította, hogyha a dolgozók megértik pártunk politikáját, célkitűzéseit, akkor hatékonyabban harcolnak a párttáborzatok gyakorlatbaültetéséért és a szocializmus építésében is jobb eredményeket érnek el.

Az SZKP-nak és pártunknak a tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a politikai agitáció akkor éri el a célját, ha eszméi tartalma gazdag és szorosban kapcsolódik a dolgozók életbevágó kérdéseire. Ez a következőképpen történhet: az agitátorok az összes pártszervezetek elé, hogy állandóan emeljék az agitációs munka eszméi színvonalát, gazdagítsák tartalmát.

Az RMP Központi Vezetőségének az agitációs munka megújítására vonatkozó határozata megjelenése után sok pártszervezet — mint például a „Vörös Triko”, a TEBA, a cukorgyár, a „I. Ranghe” szerszámgépgyár pártszervezete, stb. — fokozta a dolgozók soraiban a politikai munkát.

A „Fierarul” gyár alapszervezete például gondoskodik az agitátorok rendszeres kiképzéséről. Az agitátorok kiképzése alkalmával olyan előadásokat tartanak, amelyeknek célja megismertetni a résztvevőkkel a legfontosabb politikai és gazdasági kérdéseket. Az agitátorok kiképzésében tapasztalt technikusok is részt vesznek. Manea Ludovic technikus például az alapszervezet büroja azaz bizta meg, hogy az önkéntesek ár csökkentéséről és annak jelentőségéről tartson előadást az agitátoroknak. Ez az előadás nagymértékben hozzájárult az agitátorok ismereteinek bővítéséhez. Az előadás tanultak alapján az agitátorok eredményesebb felvilágosító munkát fejtettek ki.

Pártunk arra tanít, hogy a kommunista agitáció azért hatásos, mert a marxizmus-leninizmus tanításain alapzik. Eppen ezért az agitátorokkal tartott megbeszélések célját és főbb eszméit tartalmazni kell határozatunk. Erre a fontos szempont az, hogy az alapszervezet nem fektet elég súlyt. Több alapszervezetben az agitátorok kiképzése felületes, a megbeszélések színvonalára pedig alacsony. Ez az oka annak, hogy egyes agitátorok néha nem tudnak megfelelő választ adni a dolgozók által felvetett kérdésekre és nem képesek elmélyíteni megmagyarázni a tömegeknek pártunk politikáját és a főbb nemzetközi eseményeket.

A „G. Dimitrov” gyár asztalosműhelyének alapszervezetében például az egyik agitátorcsoport kiképzése annyiban állott, hogy Dehel Ilie, aki a megbeszélést vezette, felolvasta a varsói barátsági együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés szövegét, két agitátor pedig hozzászólt. A megbeszélésen egy szó sem esett az együttműködés kérdéséről, hazánk védelmi ereje fejlesztésének fontosságáról és a Szovjetunió, valamint a népi demokratikus országok békepolitikájáról. A résztvevők nem kötétek észre eléggé a konkrét termelési kérdéseket pártpolitikánk általános kérdéseivel. Így a gyűlés után az agitátorok nem láttak világosan feladatokat.

Még vannak olyan pártszervezetek, amelyek a politikai munkában nem használják fel a tömegagitáció nyújtotta valamennyi lehetőséget. Következésképpen a meggyőző, fel-

világosító politikai munkát néha bürokratikus, adminisztratív módszerekkel helyettesítik. Sok helyen még mindig előfordul, hogy az agitátorok egyoldalúan tárgyalják a kérdéseket. Arra törekednek, hogy csak az azonnali feladatokról beszéljenek, a dolgoknak pedig csak az úgynevezett „praktikus” oldalát mutatják be. Pártalapszervezeteknek az a feladatuk, hogy harcoljanak az ilyen megnyilvánulások ellen. Egy pillanatra sem szabad megfeledkezni arról, hogy a politikai tömegagitáció fontos eszköz a dolgozók számára a párttáborzatok teljesítéséért való mozgósításában, a párt és a tömeg közötti kapcsolatok megszilárdításában. Eppen ezért ki kell szelesteniük és fel kell használniuk a tömegagitáció valamennyi eszközét.

A pártalapszervezeteknek egyaránt nagy súlyt kell fektetniük mind a szóbeli, mind pedig a szemléltető agitációra. A politikai tömegagitáció valamennyi eszközének felhasználásával mozgósítsuk a dolgozókat az ötéves terv időelőtti teljesítésére, a munkatermelékenység növelésére, az önkénteségi ár csökkentésére, a szocialista versenyek kiértékelésére és a haladott munkamódszerek bevezetésére. Falun, a politikai tömegagitációs munka hozzá kell járuljon a dolgozó parasztnak a hektáronkénti terméshozam növeléséért folyó harcban való bevonásához és a nyári mezőgazdasági kampány sikeres előkészítéséhez.

A politikai tömegagitáció sikere, hatékony jellegétől függ. A harcok, hatékony agitáció fokozza a néptömegek politikai öntudatát és harcképességét, meggyőzi őket a párttáborzatok helyességéről és időszerűségéről. Ezért az agitátorok meg kell, hogy magyarázzák a dolgozóknak pártpolitikánk helyességét, szemléltető agitációt mutatnak be a tömegeknek népi demokratikus rendszerünk vívmányait. Ugyanakkor rá kell világítani a nehézségekre, a hibákra és arra, hogyan küzdhetjük le azokat. Feladatuk, hogy a hibák és a szűkítések elleni küzdelemre a dolgozókat késztessék neveljék a dolgozókat.

Az agitátoroknak meg kell hallgatniuk a tömegeket, tudniuk kell, hogy melyek azok a kérdések, amelyek foglalkoztatják azokat. Különös figyelmet kell fordítani az alulról jövő bírálatra és a tömegek javaslataira. Az az agitátor, aki nem hallgatja meg a dolgozókat, nem veszi figyelembe véleményüket, nem fejtethi ki eredményes munkát. A párt agitátorának lenni, pártunk politikáját és jelszavait a dolgozók soraiban terjesztetni, felelős és megismerendő feladat. E feladat sikeres teljesítése megköveteli, hogy az agitátor teljesen átértse felelősségét a párt és a nép előtt, állandóan képezzé magát, gyarapítsa ismeretét. Ezért a pártszervezeteknek napról napra foglalkozniuk kell az agitátorok kiválasztásával, nevelésével és kiképzésével, valamint munkájuk irányításával. Az alapszervezeti titkárok beszélgetsenek el minél gyakrabban egyénileg az agitátorokkal. Követseik figyelemmel és ellenőrzéssel, hogyan tanulmányozzák a legidősebb kérdéseket és a források, a gyakorlat, milyen módszereket alkalmaznak terepmunkájukban, s milyen eredményeket érnek el. Az alapszervezeti vezetőszerzők időnként gyűléseken értékeljék ki az agitátorok munkáját. Ezeket a gyűléseket úgy kell vezetni, hogy tanulságaiból az agitátorok értékes tapasztalatokat meríthessenek.

Emeljük magasabb eszméi színvonalra az agitációt, vesszük konkrétan az agitátorcsoportok munkáját, mert ezzel még jobban erősítjük pártunk befolyását a néptömegek között, megszilárdítjuk és kiszélesítjük tömegkapcsolatait, fokozzuk a dolgozók tevékenységét a szocializmus építéséért vívott harcban!

Befejezéshez közeledik a repce aratása Aradrajonban

Aradrajonban június 21-ig 83 százalékosan aratták le a repcét. E munkában a kollektív gazdaságok dolgozói jártak az élen. Több kollektív gazdaságban, mint például a mogyoródi, a pécskai, a magyarpécskai, a sajtenyi, a szemleki, a firtkezi és a nagyvári kollektív gazdaságokban teljesen befejezték a repce aratását és azonnal hozzáláttak a csepeleshez is. Mogyoródon 11 hektár repce termését már ki is csepelették. Magyarpécskán az egyéni dolgozó parasztszerek is levágták a repcét, 10 hektár termését máris csepelették.

TARTOMÁNYUNK ÉLETÉBŐL

Ujabb sikerekkel

Az Oxigén gyár dolgozói június hónapban is kiváló sikereket értek el a szocialista versenyben. Június 1-től 20-ig globális tervüket 143 százalékkal teljesítették, ugyanakkor vállalták, hogy felévi tervüket öt nappal a határidő előtt teljesítik.

A szocialista verseny élére ezúttal alatt Farkas Sándor munkacsoportja került. A csoport dolgozói 400 köbméter oxigént termeltek tervén felül. Jó munkájukkal Kiss Mátyás és Lázár Balázs dolgozók tünnek ki különösképpen.

A sikerek eléréséhez nagymértékben hozzájárult a gépek és az oxigénpalackok jó karbantartása.

Aiándékok a varsói találkozóra

A „December 21” termelőszövetkezet IMSZ alapszervezete akciót készített az V. Világifjúsági Találkozó méltó fogadására. Valamennyi ifju vállalták telt, hogy jó munkával közönlő a varsói találkozóhoz. Lucuta Ana élmunkás IMSZ tag a gombkészítő osztályon dolgozik. Naponta átlag 90 százalékkal túlszárnyalta normáját. Emeltesse melő munkát végzett még Groza Juliana IMSZ tag is. Varjasi Anna, a fűkészítő osztályban szintén szorgalmas munkát végez. E hónapban került az élmunkás IMSZ tagok sorába. Az ifjak odaadó munkájukkal nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a szövetkezet június 1-től—15-ig terjedő időközben 2,5 százalékkal túlteljesítette termelési tervelőirányzatát.

A Világifjúsági Találkozó tiszteletére ajándékként 25 nagyszerű kivitelű celluloid szemüveget, 100 hajszálott és 25 szarufestőt küldenek a szövetkezet ifju dolgozóit.

Udvari pionirtábor létesítenek

Az apáti hétosztályos elemi iskola tanterülete az elmúlt napokban megbeszélést tartott a nyári szünet megkezdéséről. A megbeszélésen elhatározták, hogy az udvari tábor július 17-én nyitják meg. Ugyanakkor megválasztották az udvari tábor vezetőjét.

Sárac Teodor, levelező.

Felkészültek a főzelékfélék begyűjtésére

Amióta a külkereskedelem az állam kizárólagos monopóliuma, szükségessé vált új, a külkereskedelmet lebonyolító alakulatok létesítése. Ilyen alakulat a „Fructexport” külkereskedelmi állami vállalat is, amely szervezi, előkészíti és megvalósítja a friss gyümölcs és főzelék-félék exportját. A Fructexport szerződést köt a termelőkkel és a vetőmag átadását a termésvetőkkel állandó szakmai támogatásban részesíti őket. A termelők, a kollektívisták és egyéniel dolgozó parasztszerek egyre többen kötnek szerződést a Fructexport állami vállalat.

Tavaly kezdett foglalkozni a Fructexport aradi kirendeltsége Mácsa községgel, ahol főajtja korai paradicsom terem. Korántermő, főajtja

1957-re dolgoznak

Az „Aradul” téglagyár dolgozói jelenleg már az 1957-es évre dolgoznak. A különböző téglafajtákat egy-egy igyekeznek egymást felülmúlni. A szocialista versenyzástól jelenleg az 1. számú egység tartja birtokában, amelynek tagjai június 1-től 20-ig 30.650 darab égetett téglát gyártottak tervén felül. Jó munkájukkal Bodis Mihai, Vigh János és Kovalk Imre dolgozók tünnek ki. Munkájukban a Kartavceev és a Duva-ov szovjet munkamódszereket alkalmazzák, s ezzel nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a téglagyár dolgozói a június 1-től 20-ig terjedő időszakban összesen 90.600 darab égetett téglát gyártottak tervén felül.

A nyári szünet előkészítése

A lipparajoni néptanúgyi osztálya a rajoni IMSZ bizottsággal közösen, idejében elkészítette a nyári szünet programját, amelyet az iskolák ifjai örömmel fogadtak.

Az évévi vizsga végeztével a terv alapján az alosi hétosztályos iskola tanulóit meg is tették az első kirándulást. A kirándulás helye Aradváros volt, ahol megtekintették a múzeumot, a pionirtáborot és a város más nevezetességeit. Hasznos kirándulást tes-

nek majd a fibisi, más-laki, gyoroki s a többi iskolák tanulóit is. Ez-által lehetőségük nyílik, hogy megismerjék tartományuk központját, az ott élő társaik életét.

A lippai középiskola ifjai a Relyezát hegységbe tesznek kirándulást. A kiránduláson mintegy 50 tanuló és 12 oktató vesz részt. A rajon ifjainak nagy többsége az iskolák mellett működő pionir klubokban és udvari táborokban tarti nyári szünetét. Pionirklubok a nagy létszámmal

rendelkező iskolákban, míg udvari táborok és hétosztályos iskola mellett nyílnak. Apionirklubok és udvari táborok mellett Lippa I, Lippa II, valamint Konopon, Berzován, Varadián, Petrisen tartományi pionirtáborok létesülnek. E pionirtáborokban Lipparajonból 50 pionir, míg 300 pionir a Szakszervezetek Központi Tanácsa kérésére belül működő üdülőtáborokban tarti nyári szünetét.

Wild Ferenc, levelező.

Nagyváradai műkedvelő színjátszók aradi vendégszerelése

Az aradi „December 30”, a nagyváradai „Vasile Roaia” és az „Uj ut” (Drum Nou) textiltágyárak kulturális egysége nemrég kölcsönös vendégszerelést szervezett a három gyár kultúrelőtelének fellendítésére és a műkedvelő színjátszó csoportok országos versenyére való előkészületeik megajavítására.

A „Vasile Roaia” és az „Uj ut” kulturális egysége nemrég a „December 30” gyár dísztermében gazdag műsorral szórakoztatta városunk dolgozóit: román, magyar és cseh

népdalok, klasszikus áriák, dal- és zenekari számok hangzottak el. A színjátszó egységek pedig a „Csillaghullás” című darabot mutatta be nagy sikerrel.

A gazdag műsor: a nagy művészi hozzáértést igénylő operai és operettátrazetek mesterei tolmácsolása, az élelertő sugárzó, eleven népi táncok a nagyváradai kultúrcsoportok tehetségét és rajainak odaadó munkáját dicsőítik. Bíró László zeneti, Bárány L. és Székelyhidi technikai irányítása révén Czeg-lédi Ilona és Lőrinczi

Lóránd énekszámaival hivatásos művészt megillető sikert arattak, akárcsak a fogarasi román, a szilágysági magyar és a cseh népi táncok szereplői.

Feltűnt, hogy a vendégszerelő nagyváradiai előadásán a három gyár technikai-népművészeti vezetőségi tagjai közül senki sem vett részt, bár segítőkükre épp most, a műkedvelő színjátszó csoportok negyedik országos versenyére előtt tartanak a leginkább igényt a kultúrcsoportok. Ott Mircea, levelező.

A falvak dolgozói jelentik

Befejezték a cseplőgépek javítását

Apáti községben június 10-én már befejezték a két cseplőgép és a traktorok javítását, amelyekkel az aratás befejezése után megkezdik a cseplést. Hasonlóképpen beszerelték az alkatrészeket és felszereléseket is, amelyek biztosítják majd a cseplés zavartalan menetét.

Az apáti dolgozó parasztszerek leendő-lesen végzik a növényápolást. Az utóbbi napokig 180 hektár területet végeztek el a kukorica kapálását.

A növényápolási munkákban élenjár Piros Miklós, Sárac Vasile, Sanda Petru és meg sok más dolgozó parasztszerek. A további jó munkára ösztönzik a község dolgozó parasztszereit a jelmondatok, amelyeknek szerkesztésében a helyi IMSZ alapszervezet tagjai, Jidoi Corelia, Petrehele Aurel, Trija Constantin és még sokan mások is résztvettek.

Mezőgazdasági kiállítás nyílt az apáti „Június 11” kollektív gazdaságban. A kiállítás, amelyet az ARLUS vezetősége szervezett, képeket mutat be a szovjet mezőgazdaság fejlődéséről, az újabb vívmányokról. A kiállítást egyre több dolgozó parasztszerek, kollektívisták és diákok látogatják meg, akik észrevételeiket, a következő kiállítás rendezésére vonatkozó javaslatukat bejegyzik egy füzetbe.

Sárac Teodor, levelező.

Készülnek az aratásra

Az idei kősz Tavaszi ellenére a szentpáli kollektív gazdaság tagjainak sikerült behozniuk lemaradásukat. Az ősi mélyszántás sokat segített munkájukban. A tavaszi növények a kedvező időjárás ellenére aránylag szépen fejlődtek. A kollektív gazdaság tagjai kétszer megkapálták a kukoricát, 12 hektár cukorrépát pedig már harmadszor is megkapáltak.

A növényápolási munkákkal párhuzamosan megkezdtek az aratásra való előkészületeket is. Előkészítik az aratáshoz szükséges mezőgazdasági felszereléseket és négy csoportot létesítettek, amelyek részt vesznek majd az aratásban.

Szabados Antal, levelező.

Kisegítették a szomszédos kollektív gazdaságot

A valkányi kollektív gazdaság tagjai lelkesen végzik a növényápolást. Jó munkájukat mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a rajonban ok szerzik meg a versenyzást. A kollektív gazdaság tagjai azonban nem elégszenek meg saját eredményeikkel. Nemrég kisegítették a besenyői kollektív gazdaságot is a növényápolási munkákban.

Odaadó munkájáért meg kell említeni az IMSZ brigádot, amely első a növényápolásban és már készül az aratásra. Ezenkívül meg kell említeni még Beszédes Sándor, Mercsák Anna, Szabó Irma, Popa Teodor elvtársakat, akik nap-nap után részt vesznek a közös munkában.

Mercsák Ilona, levelező.

Jól haladnak a növényápolással

Kollektív gazdaságunkban (Nagy-lakon) ezévbén szépen haladunk a növényápolással. Megkapáltunk eddig 453 hektár kukoricát, 8 hektár cukorrépát és 15 hektár takarmánypépát. Ugyanakkor befejeztük a cukorrépa egyelését is.

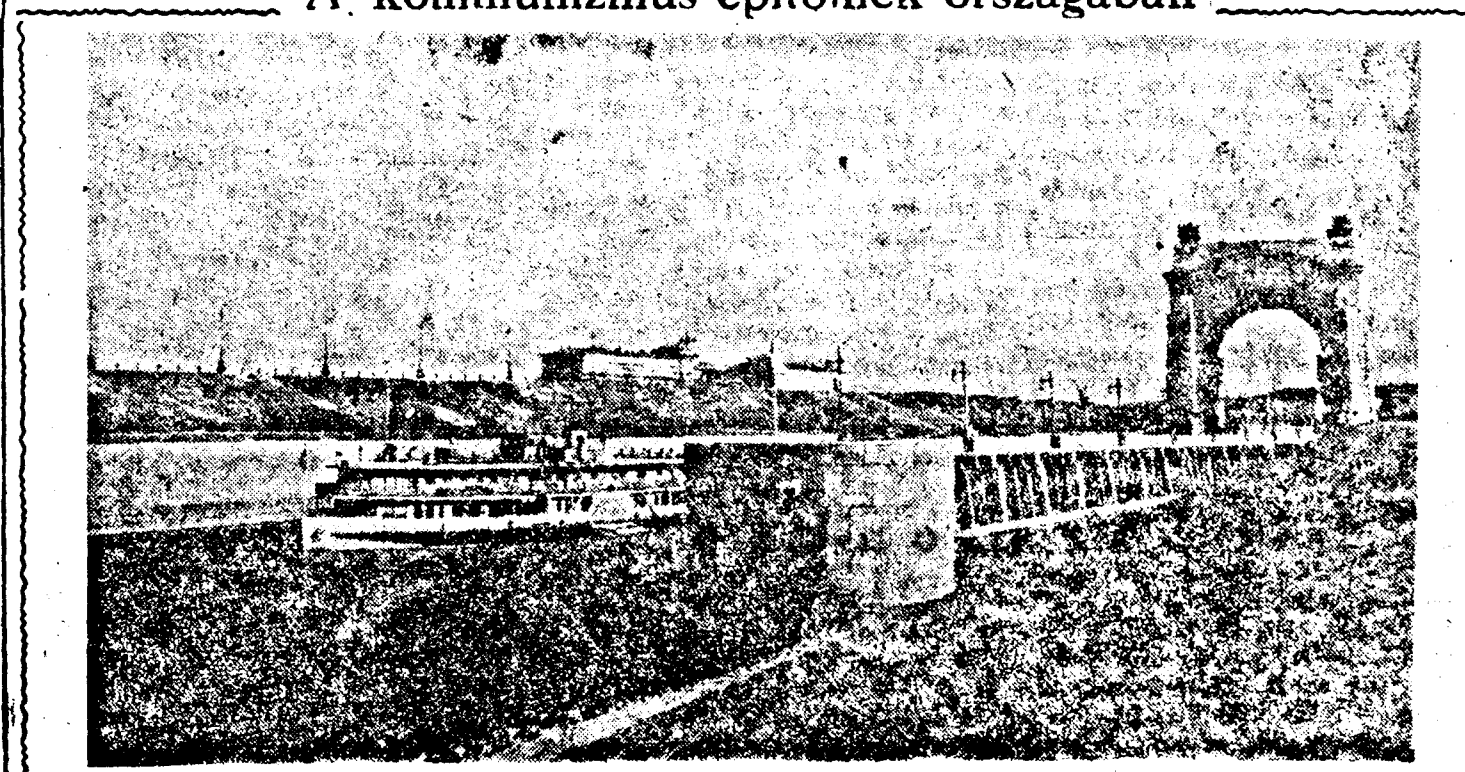
Június 11-én hozzákezdünk az ősi repce aratásához, amelyet már be is fejeztünk és most tovább folytatjuk a kukorica második kapálását. A növényápolásban nem maradt le a kertészeti it is szépen fejlődnek.

Galambos Mihály, levelező.

Uj üzlet nyílt Sajtenyban

Nagy örömmel fogadták a sajtenyi dolgozó parasztszerek a hírt, hogy a községben új áruház létesül. Figyelemmel követték a régi üzlethelyiség átalakítását, ahol az új áruház nyílt meg. A közelmúltban elérkezett a nap, amelyen a sajtenyiak vágya teljesült. A szépen berendezett áruház polcait megtöltötték a szebbnél-szebb ruhananyagok, rövidruk, háztartási cikkek, sok más egyéb árucikk. Már az első naptól kezdve sokan vásároltak.

Id. Messer Sándor, levelező.

A Vlagyimir Iljics Leninről elnevezett Volga—Don csatornán mind több hajó bonyolít forgalmat. Ez jelentős mértékben hozzájárul a hatalmas Szovjetország személy- és tehcforgalmának élénkítéséhez.

Képünk a csatorna egyik részletét ábrázolja. A „Maxim Gorkij” hajó készen áll arra, hogy átusszék az első gátberendezésen.

A néptanácsok VI-ik rendes ülésszakának munkálatairól

Az aradvárosi néptanács, ugyancsak Arad, Lipa, Körös, Gurahon, Nagyszentmiklósjárási néptanácsa június 19-én tartotta 6. rendes ülésszakát. Az ülésszakok napirendjének első pontját a városi szerződés megkötéséről szóló ismertetés képezte, mely tájékoztatta a jelenlévő néptanácsi képviselőket a történelmi jelentőségű szerződés fontosságáról. A világ népei az európai biztonság és béke biztosításának tekintik a városi szerződést. Hazánk dolgozó tömegei lelkesedéssel fogadták a városi szerződés aláírását, melynek szellemében egyre újabb vállalkozások és megvalósítások születtek. Az ülésszakon felszólaló képviselők tolmácsolták a dolgozó tömegeknek a városi szerződés aláírásához való lelkes csatlakozását, amit munkavállalásaik teljesítésével, egyre újabb munkaeredmények elérésével jutnak kifejezésre.

Az ülésszak 2. pontját az 1954. évi költségvetés végrehajtása-

nak megvitatása, az 1955. évi költségvetés és a helyi terv ismertetése és megszavazása képezte.

A hozzászólások során a néptanácsi képviselők méltatták azokat a megvalósításokat, amelyeket pártunk és kormányunk gondoskodása folytán az elmúlt évben társadalmi, kulturális és gazdasági téren elértünk. Javaslatokat tettek a tömegek köréből érkező újabb kulturális igények kielégítésére. Az ülésszak alkalmat adott arra is, hogy felszínre kerüljenek egyes közösségi és rajoni néptanácsok hiányossággal a takarékoskodik terén elkövetett mulasztások és a végrehajtó bizottságoknak a néptanácsi képviselőkkel való gyenge kapcsolata.

A néptanácsi ülésszakon a párt- és állami szervek küldöttei irányították az elkövetett hibák felszámolását illetően és a nagy célkitűzések megvalósítására vezető munkát.

A 6. néptanácsi ülésszak munkálatai hozzájárultak a néptanácsok munkájának további megjavításához.

Aradvárosban

A városi néptanács nagytermében tartották meg a VI. rendes ülésszakot. Az ülést Duma Gheorghe elvtárs, a városi néptanács elnöke nyitotta meg, aki a városi értekezlet határozatainak nemzetközi politikai jelentőségéről, a világ népeinek szilárd békeakaratairól beszélt.

A városi értekezlet határozatainak jelentőségét Fuciu Martjan képviselő, a tartományi pártbizottság titkára ismertette. Rámutatott arra, hogy a Nagy Nemzetgyűlés május 30-i ülésszakán ratifikálta a Varsóban megkötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Majd többek között a következőket mondta:

„A városi szerződés nem véletlenül jött létre. Az értekezlet összehívása azért vált szükségessé, mert az imperialista országok, élen az Amerikai Egyesült Államokkal, egyes európai államok kormányait arra kényszerítették, hogy nemzeti érdekeikkel ellentétben aláírják és ratifikálják a párti egyezményeket. Mint ismert, a párti egyezmények biztosítják Nyugat-Németország újrafelgyűjtését és bevonását az északatlanti agresszív tömbbe, ez a tény pedig újabb háborús veszélyt jelent Európára.

„Bárhely — mondotta Fuciu elvtárs —, hogy a békeszerződés népek, mindazok, akik saját tapasztalatukból ismerik a fasizmus kegyetlenségét, nem maradhatnak közömbösek ezzel az eseménnyel szemben. A városi értekezlet olyan intézkedéseket hozhat, amelyek biztosítják az aláírt országok népei békés munkáját, olyan intézkedéseket hozhat, amelyek elzárják az agresszorok útját Európában. A városi értekezlet hangsúlyozza, hogy az európai népek leírhatatlan egy olyan európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése, amelyben valamennyi európai ország részt vehet, tekintet nélkül politikai és társadalmi berendezkedésére.

A legmeggyőzőbb bizonyíték arra, hogy a városi szerződés nem irányul európai katonai tömbök létesítésére, a Szovjetunió kormányának a Német Szövetségi Köztársaság kormányához írt június 7-i jegyzéke. A Szovjetunió köztársaság felhívja a Német Szövetségi Köztársaság figyelmét arra, a veszedelemre, amelyet az agresszív körök politikája a német nép és a világ békéje szempontjából jelent, mert az a Német Szövetségi Köztársaságnak a Szovjetunióval és a népi demokratikus országokkal való szembeszállására irányul. A szovjet kormány javasolja a Német Szövetségi Köztársaság kormányának, hogy teremtesse meg a normális diplomáciai, kereskedelmi, valamint kulturális kapcsolatokat a két ország között.

„A városi szerződés szövegét — folytatta Fuciu elvtárs —, valamint a Nagy Nemzetgyűlés VI. ülésszakának munkálatairól megjelent dokumentumokat széles körben kell ismertetni a néptanácsi képviselőknek. Alaposan ismertetessük valamennyi becsületes dolgozóval pártunk és kormányunk kül- és belpolitikáját, melytől a tömegeknek a forró hárszerek és a proletármunkások szellemében történő nevelését.

Mitűnt Fuciu Martjan elvtárs beszédét befejezte, a képviselők közül többen jelentkeztek szövegre. Kifejezésre juttatták bizalmukat és lelkesedésüket, amellyel a városi értekez-

let határozatait fogadták. Ez a szerződés biztosítja hazánk függetlenségének, békés életünk védelmének. Suciú Vasile képviselő elmondotta, hogy egy hónap feltelt a városi értekezlet óta, de már az ország népe csatlakozott lelkesen határozatainkhoz. Az európai népek életében egymást követik a történelmi események: az osztrák államszerződés megkötése, a szovjet-jugoszláv kapcsolatok megjavítása — mindez azt mutatja, hogy a népek egyre inkább állást foglalnak a békés együttélés elve mellett.

„Az iskola diáksága, tanári kara, ahol én dolgozom — mondotta Suciú tanár — örömmel fogadta a városi értekezlet határozatait. A tanárok igyekeznek a nagy esemény tiszteletére a tanulókat minél tökéletesebben felkészíteni a vizsgákra, ugyanakkor a diákok a figyelem megzavarításával köszöntötték a városi értekezletet.

Nachternel László, a CFR földművelő dolgozóinak üdvözlését tolmácsolta a VI. ülésszaknak.

„E nagy esemény arra készítette munkaközösségünket, — mondotta Nachternel László —, hogy a lehető legjobb munkát fejtjük ki a szállítás, terv teljesítésért, túlhaladásért. Vállaljuk, hogy az ötéves terv utolsó évének előírásait 11 hónap alatt teljesítjük.

Mittelmann Alfréd elvtárs, a TEBA gyár igazgatója elmondotta, hogy az országok a felszabadulás előtt a történelmi folyamán évszázadokon keresztül kizsákmányolták. A felszabadulás biztosította hazánk számára az első esetben történelmünk folyamán a szabadságot és függetlenséget. Ha a felszabadulás óta eltelt időszak végéig tekintünk, a békés élet győzelmeinek vagyunk szemtanúi. Elmondotta, hogy néhány nappal ezelőtt elképzelte volt azt a filmhíradót megtekinteni, amely akkor készült, amikor a szovjet kormányköltségvetés hazánk fővárosában járt.

„Láttam, hogy Bulgarián elvtárs milyen testvéri szeretettel ölelte magához Gheorghe-Dej elvtársat, és éreztem, tudtam, hogy az a testvéri ölelés hazánk egész dolgozó népének szól. Megerősítette a szemléletben a Szovjetunió iránti barátság és hálát érzését — mondotta befejezéséig Mittelmann elvtárs, majd hangsúlyozta, hogy a felszabadulás tízenegyedik évfordulója tiszteletére a gyár munkaközössége üzembe helyezte az új ügyműködését.

Bulau Aurora házasszony arról beszélt, hogy a városi értekezlet határozatait az agresszív előidézők akadályozták meg, amelyek gyermekei boldog életének megteremtését, otthona békéjét biztosítják. Vállalta azt a feladatot, hogy ismertetni választókerületében a kongresszus határozatait.

Második napirendi pontként a múlt év költségvetésének teljesítését és az 1955-ös költségvetés tervezetét ismerteté Jenő elvtárs, a városi néptanács pénzügyi osztályának vezetője ismertette.

A városi néptanács 1954. évi helyi tervéről szóló beszámolóból kitért, hogy az ICA 118 százalékos teljesítette termelési tervét és minden tevékenységi ágban túlhaladta előző évi teljesítményét. Ez főleg

annak tulajdonítható, hogy az állam nagyszámú beruházásokat engedélyezett a közúti közlekedés és a lakosság ivóvízzel való ellátásának megjavítására. Az ICA beruházási tervén azonban mindössze 50 százaléka teljesítette. Ennek oka azonban objektív akadályokból keresendő, ugyanis a tervszerűsített időre nem érkezett meg a megrendelt 26 villanymotor.

„Ami a város köztisztasági helyzetét illeti, az 1954-es évben munkaerő és szállítóeszközök hiánya miatt a város köztisztasága nem volt kielégítő.

Az ILLA elvégeztette ugyan az ingatlanok kisebb javításai munkálatait, azonban a házak karbantartásának gyenge ellenőrzése és egyes bérleti közömbössége miatt a lakásokban lévő kisebb hibák, nagyobb rongálódásokra vezettek, amelyeknek rendezőhatása azután nagy összegű kiadásokat igényelt. Aradváros költségvetésében a jövedelmi terv 111,5 százalékos teljesítette, a kiadási terv azonban csak 96,3 százalékosan sikerült megvalósítani. Az 1955. évi költségvetés az előző évről viszonyítva 38 százalékos emelkedést mutat, ami azt jelenti, hogy a párt és a kormány 10,147,000 lejjel emelte a nemzetgazdaság fejlesztésére, a dolgozók életszínvonalának emelésére szánt anyagi alapot.

A költségvetés a szigorú takarékoskodik elvén épült. 79 százaléka társadalmi, kulturális természetű beruházásokra irányozták elő. A helyi érdekeltségű iparvállalatok beruházási költségei ugyan a tartományi néptanács költségvetésében már befoglaltak.

Az 1955. évi költségvetés alapján nagyobb újításokat és városépítési akciókat hajtanak végre a Rares, Karl Marx és más utcákban. Rendbekerítés a temető és a városi kertészet épületeit, több utcában aszfaltozták az utat és a járdát, kikövezték több ezer négyzetméter utat az Aurel Vlaicu, a Cetății, a 6 Vanatori, a Merfiv, az Ispatcu utcákban, megerősített a Maros-gátat 200 méter hosszú vonalon, 11 hid és kisebb átjáró javítását is elvégzik. A beruházási költségekből befejezik az Ureche, a Stefan cel Mare, a Sezoarelei és a Bodrugului utcák kövezését. Megjavítják a Raicu, az Ural, az Ocskó Teréz, a Ceapa-jev, a Kutuzov és a M. Costin utcák burkolatát. A munkanegyedekben mintegy 5 km. hosszúságban bevezetik a villanyáramot. Megjavítják a közvilágítást, a köztisztaságot, a parkok és a temetőket gondozását, valamint az állategészségügyi szolgálatot.

Nagyobb javításokat végeznek az évben az 1, 3, 4. számú középiskolákban, valamint a 8. számú általános iskola és egy óvoda épületén. Nagyobb összegeket biztosítottak az Allemi Színház és a Filharmónia költségeinek fedezésére, ugyancsak az aradi bábsház épületének javítására.

Az öregek, a munkaképtelenek és az árva gyermekek anyagi támogatására 80 százalékkal többet költenek, mint az elmúlt évben.

Mitűnt a jelenlévők jóváhagyták az 1955-ös költségvetést, határozatot szavaztak meg, amely sokoldalú feladatokat ró a néptanácsi képviselőkre, a költségvetési és pénzügyi állandó bizottságra, a minden egyes adózó polgárra, mert a költségvetés jó körülmények közötti teljesítése elválaszthatatlan a pénzügyi

fejelemtől, az állam iránti kötelezettségek idejében történő teljesítésétől.

A képviselők hozzászólásaikban párhuzamot vontak a régi burzsoá-félszuri rendszer költségvetései és a népi demokratikus rendszer költségvetései között. Az előbbi költségvetés minden alkalommal a dolgozó nép tudta nélkül, szinte titokban készült, mert a bevételeket saját meggazdagodására fordították. A felszabadulás utáni években azonban a költségvetés minden esetben a dolgozó nép képviselőinek jóváhagyása után lép életbe.

Ezután a képviselők felvetették azokat a hibákat és mulasztásokat, amelyeket választókerületükben tapasztaltak, hogy ezzel is támogatást nyújtsanak a városi néptanács további tevékenységéhez. Többen értékes javaslatokkal szolgáltak a társadalmi és kulturális intézmények épületeinek javítását illetően. Cosma Maria képviselő felhívta az ülésszak figyelmét, milyen idősekre a segély iskolák kerítésének, valamint kutijának megjavítására. Friedrich Vilmos közlekedési főosztály vezetője Mosóczi-lelei fürdő melőlőli elkészítését, majd a 18. számú elemi iskola idejében való rendezőhatására hívta fel a városi néptanács figyelmét. Elmondotta, hogy ezt az iskolát már több éve nem festették ki. Javasolta, hogy többet törődjenek az újonnan felített faszemekkel, mert eddig nem fordítottak ezekre kellő gondot, s így nagyrésztük kipusztult. Florea Vasile képviselő a helyi erőforrások kérdését vetette fel. Elmondotta, hogy a városi néptanács nem igyekezett a helyi erőforrásokat felkutatni és kihasználni. Példaként hozta fel a városi néptanács tulajdonában lévő kertészet elhanyagolását.

Cautus Stefan képviselő, a városi pártbizottság titkára hozzászólásában egész sereg hibát és mulasztást fedett fel, amelyek a legsúlyosabbak megszűntetésre várnak. Elmondotta, hogy az ILLA és a városi köztisztaság — amely vállalatok a városi néptanács hatáskörébe tartoznak, — sok esetben hibásan, a lehetőségek kihasználása nélkül dolgoznak. Még mindig vannak panaszok a közúti közlekedésről. A városi közüzemek az új villamos motorokra várva nem gondoskodtak a meglévő villamosok karbantartásáról. Rámutatott arra, hogy már a nyár derekán vagyunk, de a parkok rendezőhatása még most sem fejeződött be. Az ILLA nehézkösen dolgozik, ami onnan ered, hogy munkáját a városi néptanács nem ellenőrző rendszeresen. A kisebb javításokat elhanyagolják, s így azok később sokkal többet kerülnek.

A városi néptanács feladata munkáját úgy megszervezni, hogy a meglévő alappal többet érthessen el, hogy jól gazdálkodjék a nép vagyonával. Cautus elvtárs a liget rendezőhatásának kérdését hozta fel példának, amely már régen napirenden van. Ennek elintézése is lehetővé válna. Ehhez azonban elengedhetlenül szükséges a helyi erőforrások észszerű kihasználása.

Az ülésszak befejeztével Fuciu Martjan képviselő, a tartományi pártbizottság titkára összefoglalta az ülésszak második napirendi pontjával kapcsolatos vitákat, javaslatokat, majd levonta a tanulságokat. Minden erőfeszítés kell a fennmaradó terv időelőtti teljesítése, a dolgozók életszínvonalának emelése, hazánk védelmi erejének növelése érdekében.

Ples Lucretia képviselő a következőket mondta: „A városi szerződés megkötését és a tartalmát választókerületünk dolgozói előtt ismertettem.

„A lipparajoni nők örömmel értesültek a városi szerződés megkötéséről. Otthonaik, gyermekeik védelmének biztosítását látják benne. Ez is hozzájárul ahhoz, a lendülethez, amellyel ezen a nyáron a község dolgozó női részét a

mezőgazdasági munkában. Az asszonyok így járulnak hozzá a béke megerősítéséhez.

Elkes Gyula református lelkész kifejtette, hogy a városi szerződés a békés építőmunka védelmét jelenti a nyugati hatalmak előtt megerősítésében.

Ezután Gruu Ioan, a rajoni néptanács pénzügyi osztályának vezetője ismertette a rajon 1954. évi költségvetésének teljesítését és az 1955. évi költségvetési terv javaslatát. A jelenlévők élénken megvitaták a be-

számolót és az ismertetésben foglaltakat. Majd megszavazták az 1955. évi költségvetést és határozatot hoztak a rajoni néptanács, valamint a képviselők feladatait illetően az állami tervből a rajonra háruló feladatok teljesítése érdekében.

Az ülésszak befejezése előtt táviratokat küldtek a tartományi néptanács vezrelajó bizottságához, amelyben vállalták, hogy erőfeszítéseiket nem kímélve dolgoznak majd Lipparajon felvirágoztatása és fejlesztése érdekében.

Körösrajonban

A néptanács VI. rendes ülésszakát Urs Ladislau képviselő, a rajoni néptanács elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a képviselőket és a meghívottakat, majd ismertetette az ülésszak célkitűzéseit. Miculita Ioan képviselő, a rajoni pártbizottság első titkára ismertette a Varsóban aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés jelentőségét. Hangsúlyozta, hogy a városi értekezlet és az ott kötött szerződés nagy lépést jelent a béke megszilárdítása érdekében. A nyolc részvevő állam között Varsóban kötött szerződés — mondotta Miculita elvtárs — alapjában különbözik az imperialista hatalmak által kötött szerződésektől. Azok a szerződések a népek rabzslásába döntést, újabb háború kibontakoztatását tűzték ki célul. A Varsóban megkötött szerződés kifejező a történelemben még eddig nem ismert kapcsolatnak, a szocialista tábor békétörekvéseinek.

A szerződés IX. szakasza elírja: „A jelen szerződéshez társadalmi és államrendszerükön függetlenül csatlakozhatnak más államok, amelyek kifejezik azt a készségüket, hogy a jelen szerződésben való részvétellel hajlandók elősegíteni a békeszerződés államok erőfeszítéseinek egyesítését a békének és a népi biztonságának szavatolása céljából. A továbbiak során hangsúlyozta, hogy a Varsóban aláírt szerződésnek rendkívül fontos szerepe van a román nép világ munkájában. A hozzászólásokban a képviselők és a meghívottak beszélték a Körösrajon dolgozóinak harcáról a népgazdaság megerősítéséért és a béke megvédéséért.

A Körösrajon női nevében Vanciu Elena képviselő beszélt. Hangsúlyozta, hogy a dolgozó nők, az anyák még nem fejezték el a második világháború borzalmait. Eppen ezért a természetben lendületesebb munkával kívánnak harcolni a békéért. Kifejezésre juttatta még azt is, hogy a Körösrajon női fokozott éberséggel őrködnek a béke felett. Leleplezik az osztályellenesség és a háborúra uszító tevékenységét.

Dombrona Nicolae elvtársnak, a szentannai GTA igazgatójának felhívására kitért, hogy a gépalomlás munkaközössége örömmel fogadta a városi értekezlet határozatait, amelyet az RNK Nagy Nemzetgyűlése is ratifikált, ugyanakkor a munkások vállalkoztak a betanítási kampány idejében való elvégzésére. Hanftiu Ilie traktoros vállalta, hogy a nyári kampányban 80 százalékkal teljesíti a tervet.

A szentannai téglagyár munkásainak vállalták Marines Viorel elvtárs ismertetése.

Gurahonrajonban

Gurahoncon Ion Marta képviselő nyitotta meg a rajoni néptanács VI. rendes ülésszakát. Mitűnt üdvözölte a meghívottakat, röviden ismertetette a rajoni dolgozók által elért sikereket. Hangsúlyozta, hogy a rajonban a növényápolási munkálatakat már 96 százalékosan elvégezték. Ezután Iosif Hárceag, nagy nemzetgyűlési képviselő ismertette a május 11 és 14 között megtartott városi értekezlet határozatait. Ezután a képviselők hozzászólásai és vállaltái következtek.

Pavel Ratiu rajoni képviselő többek között hangsúlyozta, hogy ez a szerződés kifejezésre juttatta azt a töretlen barátságot, amely a népi demokratikus országok népei között fennáll, amelynek célja a béke megvédése. Gurahonrajon dolgozói nagy meglepetéssel fogadták a városi szerződést. A sebesi mezőgazdasági társulás tagjai vállalták, hogy mindent megtesznek azért, hogy bőséges termés érjenek el ebben az évben. A gyümölcsigényről a dolgozók vállalták, hogy december 1-ig befejezik ötéves tervüket. Májusi Gáza képviselő arról számolt be, hogy a dieci kollektív gazdaság asszonyai milyen odaadással dolgoznak a bőséges termés eléréséért.

— Munkáink vállalták, — mondotta hozzászólásában —, hogy 1955. évi termelési tervüket egy hónappal időelőtti és 5 százalékos túlteljesítéssel fejezik be, ezenkívül jömnösű tég-lát készítenek és küzdenek a selejt megszüntetéséért. Több felszólaló, mint Costea Dumitru, Pirjol Ioan és mások egyöntetű lelkesedéssel méltatták a baráti, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés jelentőségét.

Ezután Chirtoc Constantin elvtárs, a rajoni néptanács pénzügyi osztályának főnöke beszámolt arról, hogy az 1954. évi költségvetés végrehajtásáról és jóváhagyás végett előterjesztette az 1955. évi helyi költségvetést. A beszámolóból kitért, hogy az 1953. évvel szemben az elmúlt évben értek el eredményeket, mind a helybeli gazdasági vállalatok, mind a szövetkező munkája terén. A téglagyár, a felfeloldozó állomás 106 százalékosan teljesítette évi tervét. A fogyasztási szövetkezet 25 százalékkal több ipari cikket juttatott a falvak dolgozó parasztjainak, mint 1953-ban. Mindemellett az eredmények nem kielégítőek. A fogyasztási szövetkezet felváltási tervét csak 70,6 százalékosan teljesítette. A lemaradás oka a központi néptanácsok gyengén megszervezett politikai és a rajoni néptanács hiányos ellenőrző munkájában keresendő. A néptanács végrehajtó bizottságok, a képviselők nem győzték meg a falvak dolgozó parasztjait arról, hogy a gyári munkásokkal az ipari cikkek ellenében élelmiszereket szerezzenek.

A beszámoló befejezése után kitért meg a tanügyi munkában is. Seprosán, Zarandon, Szentmártonon és több más községben a néptanács tanügyi állandó bizottsága nem foglalkozott kellőképpen a gyermekek iskolába való bevonásával. Így több gyermek kimaradt az iskolából az 1954—55-ös tanévben. Az ülésszak résztvevői közül többen bírálatban részesítették a hibák elkövetőit, míg mások kötelezettséget vállaltak az elkövetett hibák megszüntetésére.

Az 1955. évi helyi költségvetésben számos olyan feladat vár megvalósításra, amely hozzájárul a rajon munkásai, dolgozó parasztjai és értelmiségie anyagi és kulturális életszínvonalának emeléséhez. Emeltesse méltó, hogy Nadab, Cintel, Kisszintye falvakban bevezették a villanyt, míg Szentmárton, Simánd és több más községben bővítik a villanyhálózatot. Az 1955. évi helyi költségvetésből még számos olyan példát lehetne megemlíteni, amelyek Körösrajon dolgozóinak bőségebb életéhez vezetnek.

Az 1955. évi helyi költségvetésben számos olyan feladat vár megvalósításra, amely hozzájárul a rajon munkásai, dolgozó parasztjai és értelmiségie anyagi és kulturális életszínvonalának emeléséhez. Emeltesse méltó, hogy Nadab, Cintel, Kisszintye falvakban bevezették a villanyt, míg Szentmárton, Simánd és több más községben bővítik a villanyhálózatot. Az 1955. évi helyi költségvetésből még számos olyan példát lehetne megemlíteni, amelyek Körösrajon dolgozóinak bőségebb életéhez vezetnek.

— A városi szerződés örömmel töltötte el az asszonyokat — mondotta Anuta Aslău hozzászólásában. — Ez a szerződés kezesség gyermekeink boldog jövőjének megteremtésére.

Gheorghe Serb esperes arról számolt be hozzászólásában, hogy a városi szerződés biztos bástya az agresszív ellen. A békét óhajtó emberek meg tudják akadályozni, hogy megszókljanak az agyuk. — Mint lelkipásztor érzem, hogy én sem hallgathatok akkor, amikor a béke szükségességét kell hirdetni.

Mihail Druzenoo, a G. Dimitrov helyiipari vállalat mérnöke vállalta, munkatársával együtt azon fog igyekezni, hogy felhasználják a helyi erőforrásokat.

Ezután még szót kértek és átkeltek a városi szerződés jelentőségét Sergiu Prahoveanu, Viorel Vesa, Ruxandra Vlaica és mások.

Számos értékes hozzászólás után a napirend második és harmadik pontjaként ismertették az 1955-ös helyi tervet és költségvetési tervezetét. Az ülésszak egyhangúlag megszavazta mindkét tervezetet.

A VI. rendes ülésszakon hozott határozatok az 1955. évi helyi terv és költségvetés jóváhagyása, mind a béke ügyét és a dolgozók életszínvonalának emelését szolgálják.

Lipparajonban

A Hoppai kulturális nagytermében tartották a rajoni néptanács VI. rendes ülésszakát, melyen megjelentek a néptanácsi képviselők és meghívottak. Dragoescu Petre nagy nemzetgyűlési képviselő beszélt a városi szerződés történelmi jelentőségéről, amely hozzájárult a nemzetközi feszültség enyhüléséhez.

— Barátságok és szövetségek együtt legyőzhetetlenek vagyunk. A városi szerződés megteremtette a szükséges feltételeket

ahhoz, hogy az agresszorok tudomásul vegyék a szövetségünkben rejlő erőt, amely nagyjelentőségű hozzájárulást az általános béke és biztonság megszilárdításához Európában és az egész világon — mondotta egyebek között Dragoescu Petre elvtárs.

Comandor Gheorghe, Jucu Cornel, Ples Lucretia, Lörincz Aranka, dr. Popovici Sever, Anton Andrei és más hozzászóló képviselők kifejezték azt a kívánságukat, hogy jó mun-

kájukkal erősítsék meg a városi szerződés hazánkban és hogy megismertessék választókerületük lakóival a történelmi dokumentum politikai fontosságát. dr. Popovici Sever képviselő a következőket mondta:

— A városi szerződés megbélyegzi az agresszív német militarizmus feltámasztását és határozott állást foglal az agresszív megakadályozásáért Európában. Mint rajoni kép-

Küszöböljük ki a szervezés terén mutatkozó hibákat a borosjenői kollektív gazdaságban

Közel öt éve alakult meg a borosjenői „Republica” kollektív gazdaság. Az elmúlt öt évet nagyarányú fejlődés jellemzi a kollektív gazdaságban is, azonban a kollektivisták munkájában, közös életében még akad hiba. A kollektivisták még mindig nem dolgoznak elég szervezettel. A másik hiba a politikai nevelés hiánya. A borosjenői kollektivisták egy része megőrizte előítéletét. Vannak még olyanok, akik nem munkájuk alapján itélik meg társaikat.

A fentemlített hibák nagyrészt a tavalyi vezetőség felületes munkájának következményei. Hiszen tavaly a kollektív gazdaság vezetőségének nem nevelte a tagokat, hanem egyéni céljainak megfelelően igyekezett felhasználni a közös vagyont. Ezzel sok kollektivistát megfosztott a vezetőségbe vetett bizalmától. Az új vezetőség feladata tehát, hogy amulást behozza és fokozott lendülettel küzdjön a további munkasikerért. Mindenki előtt világos tehát, hogy ez nem könnyű feladat. Az újonnan választott vezetőség mégis vállalta és igyekezett eleget tenni a tagok várakozásának.

Vajon mindent megtette-e a vezetőség a munka megjavítása érdekében? Bizony nem. A tagokban nem tartotta ébren a szocialista versenyesszelmet. Nem vezetett grafikont a csoportok munkájáról és így nem járult hozzá, hogy a csoportok-

ba ritkán járók megváltoztassák magatartásukat. Nem jelentek meg faliújságok, amelyek a munkában kitűnt csoportokat népszerűsítették volna.

E mulasztásokon kívül találunk még egyéb hibát is. A kollektív gazdaság székházában a falra függesztett táblán csak az április elsejéig végzett munkateljesítmény van feltüntetve, az is a csoportok megjelölése nélkül. A kollektivisták már régóta nem nézik a táblát, hanem elhelyezték az egyéni lapokat keresik ki és ott nézik meg, hány munkanapjuk van. Legtöbbjük az elmúlt két hónap alatt majdnem kétszer annyi munkanapot végzett, mint azelőtt. Dopsin Dumitruknak például április 1-ig 61 munkanapja volt, s e szám június 1-ig 105-re nőtt.

Sok függ a rendes, pontos nyilvántartástól. Legtöbb kollektív gazdaságban nagy táblán, csoportonként megjelölve tüntetik fel a tagok munkateljesítményét, emellett grafikont is vezetnek a tagok és csoportok munkájáról. Így a tagok állandóan figyelemmel követhetik, hogyan növekszik a végzett munkanapok száma. A nyilvántartás fontos azért is, mert később ennek alapján számíthatják ki a kollektivisták egész évi jövedelmét. A borosjenői kollektív gazdaság vezetősége azonban nem tulajdonított kellő jelentőséget a kérdésnek, a brigádvezető, aki nyil-

vántartja a munkanapokat, két hónappal elmaradt a kimutatások elkészítésével, a vezetőség pedig a várakozás álláspontjára helyezkedett.

A kollektív gazdaság vezetőségének a fennálló hibák ellenére ért el eredményeket. Felvilágosító, mozgósító tevékenységének tulajdonítható, hogy ez évben már többen vesznek részt a mezei munkában. A tagok jobban törekednek arra, hogy hibátlannal dolgozzanak. Tavaly például elhanyagolták a kertészetet. A gyomot sok helyen kaszálni lehetett. Az idén azonban megkapálva, gyomtalanná földben fejlődik a káposzta, paprika, paradicsom a kollektív gazdaság 5 hektár öntözött kertésztétele. A cukorrépa kapálását, ritkítását elvégezték. A tavalyinál jobban haladnak a kukorica, napraforgó és burgonya gondozásával is.

A kollektív gazdaság párttagjai, mint Dudas Nicolae, Neta Mihai párttitkár példamutatóan veszik a részüket a mezei munkából. A jól dolgozó kollektivisták között meg kell említeni Perlaki Istvánt, aki nap-nap után részt vesz a növények kapálásában. Az asszonyok közül is egyre többen kapcsolódnak be a munkába. Meg kell említeni a többi között Perlaki Annát és Piroskát.

A hibák kiküszöbölésével még szebb eredményeket érhetnek el a borosjenői kollektivisták és kitartó munkával behozhatják lemaradásukat.

Hegyi Mária

Miről ír a „Lupta de clasă” májusi száma?

A Román Munkáspárt Központi Vezetőségének elméleti és politikai folyóirata — a „Lupta de clasă” — multihavi számában a legidősebb kérdéseket tárgyalja.

Az editorial a városi érkező történelmi jelentőségű foglalkozik. Miután bemutatja a nemzetközi helyzetet és azokat a főbb nemzetközi eseményeket, amelyek a közeljövőben játszódhatnak le, kifejti a Szovjetunió és a népi demokratikus országok békepolitikáját. Befelez részre ezzel kapcsolatban rámutat pártalap-szervezeink, a propagandisták és az agitátorok feladataira.

A folyóirat szerkesztői cikkében tárgyalja azokat az utakat, amelyek a dolgozó életszínvonalának emelkedéséhez vezetnek. Az író különös súlyt fektet a munkatermelékenységre. Kifejti mindazokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a munkatermelékenységet növelkedését. A cikk, amelyet, hogy jó forrásanyag az agitátorok számára, mozgósítja mind az

iparban, mind a mezőgazdaságban dolgozókat jobb munkatermelékenység elérésére.

Fl. Burlan és V. Enache „A nehézipar — népgazdaságunk fejlesztésének alapja” címmel írt cikket. A szerzők kifejtik az iparosítás szükségességét, forrásait, a nehézipar fejlesztésének elsőlegességét, az I. és a II. ötletét. Bemutatják pártunk harcát az ország szocialista iparosításáért és az eredményeket, amelyeket dolgozó népünk ezen a téren elért.

A folyóirat konzultációt is közöl Gh. Chepes tollából, a munkásszolgálat és a dolgozó parasztság szövetségéről. Ez is, akárcsak Fl. Burlan és V. Enache cikke, olyan kérdéseket világít meg, amelyek nagy segítséget jelentenek a párt- és állami káderek munkájában, valamint azoknak, akik a marxizmus-leninizmust tanulmányozzák.

„A pármunka tapasztalatai” című rovatban két pártélet cikk jelent meg. Az egyik, amelyet C. Inocan

írt, arról szól, hogyan harcol az „Industria Sirmet” gyár pártalap-szervezete a munkatermelékenység emeléséért. A másik M. Munteanu írása, amely a Suceava tartományi pártbizottság politikai munkájának egyes kérdéseit tárgyalja.

A „Feleletek az olvasók kérdéseire” rovatban két kérdésre kapunk választ. Az első cikk rámutat arra, hogy a külföldön létesített amerikai katonai támaszpontok mennyire veszélyeztetik a békét és a kollektív biztonságot. A második megvilágítja a kérdést: a választott szervek — beleértve az alapszervezet vezetőségét is — kell-e negyedik beszámolókat tartaniuk.

A „Lupta de clasă” májusi száma foglalkozik még a párt-, állami- és gazdasági káderek ideológiai továbbképzésével és a Román Munkáspárt Központi Vezetősége mellett működő történelmi intézet tudományos évkönyvének megjelenésével és első számának ismertetésével.

Redidmúró

Csütörtök, június 23.

BUKAREST I.: 8.45: Sajtószemle. 9.15: Esztádmuzsika. 9.45: „Mesék gyermekek számára”. 10.15: Kamarazene. 11: Román könnyűzene. 11.35: Operazene. 12.50: Román zeneszerzők szimfonikus költeményei. 13.15: Hazafias dalok. 13.30: Népi hangverseny. 14.45: Alexandrov dalaiból. 15: Szerb népi muzsika. 15.30: Hírek. 16: Könyvzene. 16.30: „A könyv és mi barátunk”. 17: Kívánsághangverseny. 17.30: Hírek. 17.48: Eugen Căteanu (Temesvár) zongora-szerzeményeiből. 18: Vinogradov szovjet énekes műsora. 18.15: Előadás. 18.30: A Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 19: Falvak újsága. 19.30: Operast. Mozart: „Figaro házassága”. 23: Hírek. 23.10: Könyvzene.

BUKAREST II.: 14.30: Miről ír a „Scnteia”. 14.40: Könyvzene. 15: Hírek. 15.05: Kis körúen műsora. 15.35: Nelu Orian akkordionozik és Gheorghe Piculea hegedül. 16: Hírek. 17: Irodalmi műsor. 17.30: Román népdalok. 18: „A Fesztivál fogadására”. 18.20: Könyvzene. 19: Kívánsághangverseny. 19.45: Dalok. 20: Hírek. 20.45: A hét dala. 21.30: Román könnyűzene. 22: Hírek. Sport-hírek. 22.20: A Rádió szimfonikus zenekara. 22.50: Román népdalok és népi táncok. 23.25: A népi demokratikus országok zeneszerzőinek könyvzenéje. 24: Szimfonikus hangverseny.

BUDAPEST (Kossuth): 8.30: Zenekari hangverseny. 9.20: Prűsők. Magyar népmese. 9.40: Dalok a táborról. 10: Hírek. Lapszemle. 10.10: Kóczy Gyula és zenekara játszik. 10.50: Szimfonikus táncok. 11.30: Szép maszk. Regényművetés. 12: Hírek. 12.10: Német operaból. 13: Egy kuláról. 13.20: Régi operettelkerék. 14: Hírek. 14.25: A Rádió Gyermekújság műsora. 15.15: Magyar mezők virágai. 15.30: Az építő kommunizmus nagy országának. 16: Fuvószenekedvelőnek. 16.15: Kék teli ég. 16.45: Szív küldi szívnek... 17: Hírek. 17.10: Előadás. A magyar munkásmozgalom a II. világháború éveiben. 17.30: Egy falu — egy nota. 17.55: Pillantás a nagyvilágba. 18: Egyszerűsen távozott. Riportmúsor. 18.20: Huszka Jenő — Daljátékrészletek. 19: Ifjú figyelem. 19.30: Táncczene. 19.54: Emlékkönyvben lapozgunk. 20: Esti híradó. 20.20: Szovjet és magyar együttesek műsorából. 21: A népek békekongresszusa. Helyszíni közvetítés Helsinkiből. 21.15: Közvetítés a budapesti Nemzeti Színházról. Erkel: Bánk bán. 22.20: Hírek. 24: Hírek.

Tutavellő

Kézilabda

A kézilabda nyári kupaküzdőmele során az aradi Progresul csapata értékes győzelmet aratott az A-ligás temesvári Stiinta ellen. 7:7-es fődő után végeredményben 14:12 arányban győztek az aradiak. A gólokat Marschang 3, Salich 3, Schmalitz M.

Labdarugás

A nyári kupa második csoportjának táblázata az ötödik forduló után: Fl. Rosie Arad 5 3 2 — 13 4 8 M. Petroza. 5 3 1 1 7 3 7 Stiinta Kol. 4 2 1 1 7 4 5 Loc. Temesvár 4 2 1 1 7 4 5 Stiinta Tem. 5 1 2 2 11 10 4 Av. Szász. ifj. 5 2 — 3 4 10 4 Loc. M.-hely 5 1 1 3 10 3 Av. Szászregén 5 1 — 4 2 9 2

Vasárnap a következő mérkőzések kerülnek sorra: Locomotiva Marosvásárhely—Fl. Rosie Arad, Avintul

A Pronosport hirei

A 25. számú „Pronosport” versenye a következő mérkőzések szereplőinek:

I. Román Népköztársaság—Lengyel Népköztársaság (férfi kézilabda). II. Román Népköztársaság—Lengyel Népköztársaság (női kézilabda). III. Bolgár Népköztársaság (A)—Lengyel Népköztársaság (A) (labdarugás). IV. Lengyel Népköztársaság (B)—Bolgár Népköztársaság (B) (labdarugás). V. Locomotiva Marosvásárhely—Flamur Rosie Arad. VI. Avintul Szászregén—Stiinta Kolozsvár.

Néhány sorban

A bukaresti Európa-röplabda bajnokságok során a következő eredmények születtek a férfiaknál: Belgium—Ausztria 3:1, Finnország—Albán Népköztársaság 3:2, Olaszország—Egyiptom 3:0, Szovjetunió—Franciaország 3:1, Csehszlovák Köztársaság—Magyar Népköztársaság 3:0, Román Népköztársaság—Lengyel Népköztársaság 3:1, Bolgár Népköztársaság—Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság 3:2.

Június 26-án Stockholmban kerül sorra a Szovjetunió—Svédország nemzetek közötti válogatott labdarugó mérkőzés. Tavaly Moszkvában a szovjet csapat győzött 7:0 arányban. A mérkőzést az angol Ling játékező vezeti.

A brüsszeli nemzetközi atlétikai versenyen résztvevő magyar atléták közül Szemgáli a második lett 800 méteren, 2000 méteren Tábort másod-

3, Brischler 2, Balner 2 és Valentin dobta.

Vasárnap, június 26-án délelőtt 10.45 órakor a Progresul pályán a második forduló keretében az aradiak a temesvári Technometal csapatával mérkőznek.

Szászregén—Stiinta Kolozsvár, Minerul Petroszény—Stiinta Temesvár, Locomotiva Temesvár — Avintul Szászregén, ifj.

A Román Népköztársaság kupája június 26-i fordulójában az aradi aradtartományi csapatok közül a következők játszanak: Progresul Deva —Flamur Rosie Cukorgvár Arad, Caminul Cultural Nyerő—Flamur Rosie „November 7” Arad, Dinamo Kijenő—Locomotiva Nagyvárád.

VII. Flacara Ploesti—Dinamo Bukarest. VIII. Minerul Petroszény—Stiinta Temesvár.

IX. Locomotiva Iasi—Stiinta Iasi (ifjúsági).

X. Progresul Focsani—Dinamo Bani (ifjúsági).

XI. Locomotiva Constanta—Flacara Moreni (ifjúsági).

XII. Vointa Focsani—Fl. 1 Mai Ploesti (ifjúsági).

A június 19-i „Pronosport” versenyre 622.600 szelvényt adtak be. A szelvények között 16 darab 12 találatos, 478 darab 11 találatos és 4987 darab 10 találatos szelvény volt.

dik, Iharos pedig harmadik lett. Ötezer méteren Béres szintén második helyen végzett.

Hétfőn, június 20-án a bukaresti Snagov-tavon folytatódott a Román Népköztársaság és a Lengyel Népköztársaság közötti evezős-verseny küzdelmei. A női kormányos négyesben a Román Népköztársaság csapata győzött, a női skiffben a lengyel Jezienska győzött. A női kettős a lengyel csapat nyerte. A női kormányos nyolcasban pedig a hazai csapat diadalmaskodott.

A nyugatnémet labdarugó válogatott nemrég meghívást kapott Moszkvából a Szovjetunió válogatottja elleni mérkőzésre. Nyugat-Németország labdarugó szövetsége közölte, hogy örömmel tesz eleget a meghívásnak és a mérkőzés időpontjait augusztus 21-ét javasolta.

Adatok Arad ipari fejlődésének történetéhez (1900—1929)

Egy korábbi közleményünk során vázoltuk az aradi tőke ipar kibontakozásának jellegzetességeit. Megállapítottuk, hogy a századfordulóra az aradi nagyipar is magán viseli az imperializmusba való átmenet gazdasági rendszerének jellemzőit. Ennek Aradon is tisztán kimutatható jelei: a nagyfokú tözsdemánipuláció, tökekoncentráció, kimondottan egyoldalú ipari fejlődés, s nem utolsósorban az egyre mélyebben beáramló idegen tőke. Az 1900-as évek elején ezek a jelenségek még inkább kidomlódnak.

Arad ipari fejlődése az első világháború végéig

Az 1900-as évek elején Arad ipari fejlődése továbbra is a tág kibontakozás képét mutatja, ez a kibontakozás azonban változatlanul súlyos egyoldalúságot tár elénk. A malom- és szeszipar változatlanul az aradi ipar termelés országlánrészt foglalja el a vagyongyarapodó és a fémiparban egyetlenegy számottevő kísérletetéről sincsen tudomásunk. Így egy korábbi statisztika szerint az akkori Arad megye gyárpárát a következő számok képviselik: vas- és fémipar: 2 vasműsor, 2 kisebb öntőde, 1 vagongyár, 1 vasúti javítóműhely; építőipar: 2 téglagyár, 1 kisebb cementárugyár; faipar: 6 fűrészgyár, 4 bútorgyár; fonó-szövőipar: 1 kötőszövő üzem, 1 szitigőtyár; bőrgyártás: 1 cipőgyár; papírpár: 1 ezalma-anagygyár; nyomdaipar: 1 nagyobb könyvnyomda; vegyipar: 1 gázgyár, 1 robbanóanyaggyár, 3 fa vegyi terméket előállító gyár; élelmiszeri ipar: 12 gőzmalom, 2 cukorkagyár, 5 szeszgyár, 5 kenyérgyár, 4 ecetgyár. Így a 61 nagyüzem tőke üzem közül 28 az élelmiszeri ipar, 17 pedig a fa, illetve fémtermékeknek az iparágait öleli fel. Az első világháború előtti tőke vállalkozások is kivétel nélkül mind a könnyűipar köréből kerülnek ki.

A XIX. század utolsó éveiben a különböző tőke érdekeltségek között kibontakozott ádáz harc azonban bizonyos foku bizalmatlanságot teremtett a társas kooperációval szemben. A kezdetben igen jövedelmezőnek ígérkező szesz- és malom részvénytársaságok csakhamar csődbe kerültek, s ennek egyenes következményeként, részben a tőke kooperációval szembeni bizalmatlanság, részben a piacot uraló malom- és szeszgyár érdekeltségek nyomása miatt ezen a téren az első világháborúig nem történt nagyobb szabású gyáralapítás tartományunkban. A fa- és textilipar terén a tőkevállalkozásoknak általában két típusát különböztethetjük meg: a nagy finandérdekeltségek által pénzelt textil- és faipari vállalatokat, az egyéni tőkefelhalmozásból felépített kisüzemi vállalatokat. Az első vállalkozás keretében tartoznak az 1906-ban alakult Benoid gázgyár és a 1909-ben üzembehelyezett textilgyár. (Hungária aradi gyáptáru-gyár Rt.), az ugyancsak 1909-ben alakult „Aradi Fűrészárugyár Rt.” s az 1918-ban megalapított „Kötőt és kötőszövőt iparárugyár Rt.”. A gyáralapítók második típusát többnyire a főző életképességű butorüzemek, cukorkagyárak, épületasztalos-, bútorgyárak, hentesárü üzemek, stb. képezik. Ez utóbbiak közül azonban egy sem tudott nagyobb szabású tőke vállalkozással nőni, a munkástelekműsor ritkán haladta meg a 25—30-at.

A nagyipar fejlődésének másik kőros következménye volt a kisipar hanyatlása. Ezen a téren nemcsak a gyártermékek által kiszorított kézműipar (takácsok, fazekasok, kádarak, stb.) hanyatlása figyelhető meg, hanem ugyanakkor más iparágak is súlyos válságban mentek keresztül. A tőkehiány a kismestereket tönkretette, ezek nagy része alkalmi munkálatok nélkül dolgozott, vagy maga is kénytelen volt valamelyik nagyobb tőke

vállalkozásnál elhelyezkedni. Megfigyelhető például az a jelenség, hogy a közel 1000 köbméter és építőmunkás mindössze 32 vállalkozó időszaki alkalmazottaként tudott munkát találni. A textilipar még az embereszközök számát tár elénk. Így például az 1890-es népszámláláskor feljegyzett 1060 aradi kisiparos közül a századforduló után mindössze 419 üzi mesterségét önállóan s ezek nagyobb hányada is szabó. Az összes aradi kisipari üzemek közül az 1890-ben nyilvántartott 1955-ről a századfordulóra 1327-re csappan. A kisipar területén csupán a műszeripar és gépipar mutat igen lanyha fejlődést.

A tökekoncentráció és az idegen tőke behatolásának fokozódása

A nagyipar szabad verseny mellett jelentős mértékben orvasztotta az aradi kisipart az osztrák-magyar monarchia iparpolitikája is, amely a magyarországi és erdélyi élelmiszer-kivétel fejében előmozdította ausztriai iparúrcikkkel az egész itteni piacot. Az osztrák bank- és ipari burzozás azonban gondosan ügyelt arra is, hogy a malom- és szeszipar kimondottan csak az osztrák bank-spekuláció révén helyezhesse el terményeit, s a hazai vállalatok ne kereshessenek fel más külföldi piacokat. Így az aradi nagymalmok termékei, melyek mennyisége az 1900-as évek elején már meghaladta az évi kélmillió méterméterét, — 95 százalékban osztrák piacon nyertek elhelyezést. Így például az aradi vasúti állomáson átlagban évi 290.000 méterméterre szírt raktak be, melyből 271.000 méterméterre osztrák piacra s a csekély maradék, főleg angol s belga piacra került.

Az egyoldalú árukievitel megerősítette az osztrák bankok, elsősorban a Creditanstalt pesti fiókjainak, vagy másrészt a bankok által kezelt, ezek révén az aradi malom- és

szeszipar teljesen egy kézben összpontosult, s ugyanakkor elorvasztotta a malom- és szeszipar magánkezekben lévő más mellékágait is. Így például még 1877-ben Aradon 6 nagyobb szeszgyár működött 131.724 hektóliter évi össztermeléssel, addig a századforduló után közvetlenül már csak 2 gyár létezett évi 143.000 hektóliter termeléssel. Így a „Neuman testvérek Szeszgyár” csődbejutott és felvásárolta a „Herli” és „Gutzjahr” és „Wettner-Szendrey” szeszgyárakat. Védekezésképpen a másik két szeszgyár, a „Mittelmann” és az „Első Aradi Gyártelep Rt.” fuzionált, azonban az első világháború előtt ez utóbbi is csődbejutott s így a „Neuman-konzern” lett az aradi malomipar egyedüli ura. Hasonló sors érte a keményítő-, ecet-, konyak-, élesztőüzemeket is, melyek szintén életképességüknek bizonyultak a hatalmas konzernnel szemben.

Az osztrák tőke mellett jelentős hadalálások szertett az 1910-es évek felé az aradi ipari- és bankéletben az angol, francia, német és belga tőke is.

A külföldi tőkének egyik legnagyobb aradi vállalkozása a textilgyár volt. 1907-ben alakult osztrák és francia nagyiparosok részvételével. A gyár mintegy 100 ezermunkást saját költségén kiküldött Műnháusenbe az ottani testvérvállalat munkamódszerének tanulmányozására és ezek visszatérve 1909-ben teljes ütemben meg is indították a munkát. A 2.200.000 korona alap-tőkével létesített vállalat oly sikeresnek bizonyult, hogy 1912-ben már 4.400.000 koronára emelték alapitőkéjét, amelyet az első világháború után újabb hatalmas emelések követték.

A német tőke legsikeresebb vállalkozásának az A.E.G. órástírtó pesti Ganz-fúziója után, és annak révén alapított aradi villanytelep bizonyult. Az üzem 1899-ben alakult angol és belga segítséggel igénybevétele, mintegy 900.000 korona alapitőkével. Az alapító az azonban 1907-ben 1.500.000 koronára, 1911-ben 2 millió 500.000 koronára 1914-ben 3 millió 500.000 koronára emelkedett. A belga tőke szintén a villamosiparba hatolt be az 1905-ben üzembehelye-

zett Arad-hegyléji villamosvasut létrehozásával. A megvalósított hitelviszonyoknak megfelelően, így az aradi hitelélet is elsősorban a Crissosvelont bankház és angol-magyar bankérekkeltségek hatására került. Végül soron ez pedig azt jelentette, hogy a korábban uralkodó osztrák banktőke helyébe angol és francia tőke lépett.

Arad ipara a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat követő időszakban (1917—1923)

Közvetlenül az első világháború kitörése előtt Arad már Erdély és a bánáság második legnagyobb ipari városává fejlődött s csak Temesvár előzte meg. Amíg azonban Temesvár a vas- és gépipar terén jóval fejlettebb volt, addig Arad megőrizte továbbra is könnyűipari jellegét. Így az első világháború nem jelentett nagy konjunktúrát a város ipari fejlődése szempontjából. Az aradi gyárpár a hadsereg élelmiszerellátását fedezte, ennek hasznát azonban jelentős mértékben az osztrák hadiszállítók és tözsdespekulánsok fölőzték le. A vagongyár teljesen német kezébe került és szintén a hadiszállítókhoz látta el. A háború végén azonban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatása Aradon is jelentősen megmutatkozott. A munkásság lázongott, a sztrájkok napirenden voltak. A háború után közvetlenül a gazdasági életben mutatkozó általános bizonytalanság számos tőke vállalatot csődbe jutott. Így jutott súlyos válságba a szalma-anagyárugyár, az Arad-osaadi vasutak Rt., számos fűrészgyár, a Benoid gázgyár, stb. A tőke vállalkozások iránt megszűnt minden bizalom, a kis vállalatok megbuktak, a nagy vállalatok pedig arra törekedtek, hogy részvényeiket az összemolt osztrák-magyar banktőke érdekköréből biztosabb vizetke vigyék s ott keressenek biztosított a proletárforradalom fenyegető veszélye ellen. Ezekben az években még a kisipari vállalkozások is szűnnek.

Altalában az osztrák tőke kiszorult, vagy az angol bankkal fuzionált, amely igen jelentős befolyásra tett szert az aradi hitel- és ipari életben. A korábbi hécsi és budapesti érdekeltségek többnyire az Angol-Magyar bankon keresztül igyekeztek menteni érdekeltségeiket, más részét

pedig bukaresti fiókjukhozaknak jutatták át. A megváltozott hitelviszonyoknak megfelelően, így az aradi hitelélet is elsősorban a Crissosvelont bankház és angol-magyar bankérekkeltségek hatására került. Végül soron ez pedig azt jelentette, hogy a korábban uralkodó osztrák banktőke helyébe angol és francia tőke lépett.

Az osztrák-német imperializmus felváltotta az angol-francia imperializmust. Az aradi nagyiparosok siettek részvényeiket és bankérekkeltségeiket az új hatalmi viszonyokhoz alkalmazni, ami annál inkább is könnyebb volt, mivel Románia a francia és angol szövetségesek politikájában jelentős szerepet töltött be.

Az aradi ipar a viszonylagos stabilizáció korában (1923—1929)

A forradalmi hullám lanyhulása után az aradi ipar fejlődését újabb virágzó korszak követte. A tőke befeldekelt iránti bizalom visszatért. A kapitalizmus időleges megszűrlődése együttjár az új politikai viszonyokhoz alkalmazott tökéltörőpolitika megszűrlődésével is. Aradon a tőke vállalkozások, részvénytársaság-alapítások, sőt az egyéni tőkefelhalmozódás révén kialakult nagytőke üzemek egész sorát hozták létre. Elsősorban a már meglévő nagyvállalatok bővítették ki jelentős mértékben. Így például az Aradi Textilipari Rt. néven újjáalakult volt Hungária gyáptáru-gyár az 1918—20-as nagy válságot áthidalta, s az 1920-as 2.200.000 lejes alapitőkéjét 1921-ben 8.000.000 leire, 1926-ban 27.150.000 leire, 1928-ban pedig 60.000.000 leire emelte, olyan módon, hogy a régi részvénykötegetek utalókat oserítte fel, s ezek országlánrészt a régi tulajdonosok jegyezték uira. A gyár teljesítőképességét 38.000 orsóra és 1500 szövészékre emelték, míg az alkalmazottak száma elérte a 3000-et. A gyár unalja az egész Bánáság, valamint az ország nyugati területeinek pamutinarát. Jövedelmének egy részét a leghűbb képet az 1923—1929 közötti időszak felváltja, amely 1923-ban 40 lej, 1926-ban 25.50 lej, 1929-ben 120 lej volt részvényként.

(Folytatása a 4-ik oldalon).

Lelkes népgyűlés Moszkvában a Szovjetunió és India közötti barátság jegyében

MOSZKVA. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti: Dzsawaharlal Nehru, India miniszterelnöke és kísérete a Szovjetunióban tett tíz napos körútja után június 21-én visszatért Moszkvába.

A miniszterelnök fogadására a leiningrádi pályaudvaron megjelentek: A. A. Gromiko, a Szovjetunió külügyminiszterének első helyettese; M. A. Jasznov, a Moszkva városi szovjet végrehajtó bizottságának elnöke; M. A. Makszimov, a külügyminisztérium délkelet-ázsiai osztályának helyettes vezetője; A. T. Verescsenko ezredes, Moszkva város parancsnokának helyettese, valamint a szovjet sajtó képviselői.

A pályaudvaron ott volt K. P. Sz. Menon, India moszkvai rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, valamint a nagykövetség több főtisztviselője.

A pályaudvart a Szovjetunió és India zászlói díszítették. Egyidejűleg visszatért Moszkvába a Szovjetunióban látogatásban lévő indiai újságírócsoport is.

A viharos tapssal fogadták. A sportolók virágokat szórta a közönség közé. Gyermekek virágcsokrokat nyújtottak át az indiai miniszterelnöknek és a szovjet kormány vezetőinek.

A nagygyűlést Mihail Jasznovnak, a moszkvai szovjet elnökének rövid beszéde nyitotta meg.

A moszkvai dolgozók — mondotta — azért gyűltek itt össze, hogy kifejezzék juttassák meleg baráti érzelmeiket és elismerésüket a tehetséges és szorgalmas indiai nép iránt. Mi jól tudjuk, hogy az Indiai nép és kormánya nem akar háborút. A moszkvai dolgozók és az egész szovjet nép boldogságot és felelősséget kíván az indiai népnek és a nagykövetségnek, hogy a békéért folyó nemzeti és igaz harcban.

Dzsawaharlal Nehru hindu nyelvű beszédét mondott, amelyet a jelenlévők hosszas tapssal fogadtak.

N. A. Bulganyin megbeszélést folytatott Nehru miniszterelnökkel

MOSZKVA. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti:

N. A. Bulganyin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke, június 21-én a Kremlben megbeszélést folytatott Dzsawaharlal Nehru indiai miniszterelnökkel.

A megbeszélésen jelen voltak a Nehru kíséretében lévő személyiségek, szovjet részről pedig A. A. Gromiko és V. V. Kuznyecov, a Szovjetunió külügyminiszterének első helyettesei.

Ezután N. A. Bulganyin, a Szovjetunió minisztertanácsának elnöke mondott beszédet.

Dzsawaharlal Nehru, India miniszterelnöke június 21-én sajtótájékoztatót rendezett Moszkvában, amelyen a szovjet és a külföldi sajtó számos képviselője vett részt.

A sajtótudósítók kérdéseire válaszolva Nehru elmondta a Szovjetunióban tett látogatása alkalmával szerzett benyomásait, beszélt az indiai és a szovjet népek egyre fejlődő és erősödő barátságáról, valamint arról a technikai segítségéről és azokról a tanácsokról, amelyeket a Szovjetunió nyújt India népeinek az ipar fejlesztése terén. Nehru a továbbiakban hangsúlyozta, milyen nagy jelentősége van a nemzetközi feszültség enyhítése szempontjából az indiai-szovjet barátságnak. Nehru végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a nemzetközi feszültség fokozatosan enyhülni fog.

Franciaország miniszterelnöke a közeli genfi értekezlet nagy jelentőségéről

PARIS. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

A France Presse közli, hogy Edgar Faure francia miniszterelnök június 21-én a nemzetgyűlésben a közeli genfi értekezlet jelentőségéről szólva hangsúlyozta, hogy „Tíz év után, először találkoznak a négy hatalom kormányfői.”

A Szovjetunió nemrég tett kezdeményezése — mondotta Faure — az osztrák államszerződés aláírásából levont következtetéseket erősíti meg és a nemzetközi feszültség enyhítésére irányuló óhajáról tanuskozik.

A továbbiakban Faure megemlítette a Szovjetunió és Jugoszlávia kapcsolatának helyreállításáról hozott intézkedéseket és a Német Szövetségi Köztársasághoz intézett szovjet jegyzéket.

Ezután Faure Franciaország kül- és belpolitikai kérdéseivel foglalkozott.

Az algéri eseményekről Faure kijelentette, hogy „Ezekkel az eseményekkel kapcsolatban diplomáciai jellegű kérdések merülnek fel.” Ezzel valószínűleg arra célozott, hogy bizonyos amerikai körök az Algériák felhasználatát, hogy eltávolítsák onnan a franciákat. Faure kérte, hogy „A szövetségesek nyújtsanak egyöntetű erkölcsi támogatást Franciaországnak.” „Az afrikai probléma diplomáciai vonatkozása — tette hozzá Faure — arra késztette a kormányt, hogy az utóbbi hetekben számos újabb intézkedést fogadjon el.”

Több képviselő ironikus megjegyzéssel fogadta Faure-nak az észak-afrikai kérdésben a szövetségesek részéről nyújtandó „erkölcsi támogatásról” szóló kijelentését.

Uruguay-i lap az argentinai katonai összeesküvés hátteréről

MONTEVIDEO. (Agerpres.)

A „Justicia” című Uruguay-i lap az argentinai katonai összeesküvésről egyebek között ezeket írja: „A Latin-Amerikában állandó zűrzavar és zavargások szító amerikai imperializmusa hárul a felelősség, amiért Buenos Aires utcáin argentin testvéreink vére folyt.”

A lap megállapítja, hogy az amerikai monopóliumok nem elégednek meg azzal, hogy előzölnek az argentin nemzetgazdaság valamennyi ágát, hanem — mint a legutóbbi események mutatják — teljesen unalmi akarják a világnak ezt a részét.

lanszerelők között is. A kisiparos is nagytyűkés akart lenni, s a szövetkezeti mozgalom hiánya az érdeklőzést teljesen élettelen tökésk kooperációval kísérte megteremteti. A viszonylagos stabilizáció éveiben a kisiparban jelentkező számszerű emelkedés nem jelent azonban annak anyagi virágzását is, mivel a kisipartermelő iparosok legnagyobb része alkalmazott nélkül, vagy csak 1-2 inassal dolgozott, állandóan küszködve a szűk üzlethor hullámszával. A nagyvállalatok nyomozott konkurenciája a nagybányáru tökélelhalmozást még jóljemen kiszem esetében is lehetetlenné tette.

Sokkai sikeresebbnek mutatkozott a társas kooperáció a város kereskedelmében. 1923—1929 között az aradi kereskedelmi vállalatok és kiskereskedelmi üzletek száma megkétszereződött, s ezek közül nem egy országos jelentőségű céggé, vagy kereskedelmi részvénytársasággá nőtt. Így például 1926-ban Aradon 179 kereskedelmi ügynökség, 1936 kereskedelmi nagy- és kisvállalat működött, amelyekből 62 részvénytársaság, vagy gyártólajdon volt, elsősorban a textil, fa és gabonakereskedelm, valamint a szállítólajdonok köréből. Ezek a részvénytársaságok azonban szintén jelentős nagytyűkés vállalatokká fejlődtek, amelyek közül többben 5-10 millió lejes alaptőkével működtek.

A viszonylagos stabilizáció gyorsított fejlődését bombarobbanás módjára rúgkodtatta meg az 1929-1933-as nagyvilág gazdasági válság. Ennek hatásával és következményeivel és az aradi iparfejlesztés további szakaszával később foglalkozunk.

Természetesen azonban a felsorolt tények és számok csak nyers adatok s az aradi iparfejlesztés bonyolult kapcsolatának és tökéskékeltségeinek teljes tisztázása és megajzolása rendkívül alapos és hosszadalmas tanulmányozást igényel, amelynek méretét meghaladják az újsághasználok kereteit.

Kovács Géza, tanár

Helsinki — a világ békeharcosainak találkozóhelye

HELSINKI. (Az Agerpres külön tudósítójától):

Helsinkiben, az éjféli napfény házában 75 országnak több mint 2000 küldötte találkozik e napokban. Valamennyiüket az a hő kívánság hatja át, hogy félelemtől, bizalmatlanságtól és gyűlöletől mentes életet biztosítsanak az emberiségnek.

A béke-világítalkozó ma rányomja bélyegét a finn főváros egész életére. A vendégszerető finnek a küldöttek legnagyobb részét magánlakásokban szállásolták el. A városban mindenfelé a béke-világítalkozó megalító megnyilvánulásaival találkoznak.

Emeli e találkozó fontosságát az a körülmény, hogy fokozott diplomáciai tevékenység időszakában a négy nagyhatalom kormányfői közt megalítandó értekezlet előtt figyelemzteti az emberiséget a világ közvéleményének állásfoglalására. A béke-találkozó újból ki fogja domborítani, hogy a világ közvéleménye nagy szerepet tölthet be a fenyegetések elhárításában és pozitív módon befolyásolhatja a nemzetközi kérdések rendezését.

A béke-világítalkozón résztvevő német küldöttek első csoportja június 20-án repülőgépen Helsinkibe utazott.

A második csoport június 21-én utazott el. Közöttük van Otto Nuschke, a Német Demokratikus Köztársaság minisztertanácsának alelnöke, P. Wandel, a Németországi Szocialista Egységpárt KB titkára és mások.

A német békevédelmi bizottság adatai szerint a béke-világítalkozón résztvevő német küldöttség 200 személyből áll; ötvenen a Német Demokratikus Köztársaságot, a többiek pedig Nyugat-Németországot képviselik. Ez utóbbiak között vannak W. Elbes és J. Wirth, volt birodalmi kancellár — az egységért, békéért és szabadságért harcoló németek szövetségének elnökei.

Hétfőn este Finnország fővárosába érkezett a béke-világítalkozón résztvevő román küldöttség. A küldöttség vezetője Lohar Radacanu egyetemi tanár, a Román Népköztársaság Országos Békevédelmi Bizottságának alelnöke.

A helsinki állomáson Risto Holto jogász, a Finn-Román Társaság elnöke, E. Aaltonen zeneszerző, a művészek és írók egyesületének alelnöke, valamint a béke-világítalkozó előkészítő-bizottságának képviselői fogadták a küldöttséget.

Helsinkibe egymás után érkeznek az újabb és újabb küldöttségek a Béke Világítalkozóra. Június 20-án este N. Tyihonov, a szovjet békevédelmi bizottság elnöke vezetésével megérkezett a Szovjetunió küldöttsége. Ugyanezzel a vonattal érkezett meg Helsinkibe a Kínai Népköztársaság küldöttsége, köztük Mao Dun, kínai író, a küldöttség vezetője, Go Mo-zso író, stb.

Ugyanekkor érkezett meg a Vietnámi Demokratikus Köztársaság és több más ország küldöttsége.

A helsinki pályaudvaron igen sok személy megjelent az érkező vendégek köszöntésére, köztük a finnországi békeharcosok szervezetének vezetőségi tagjai, közéleti kiválóságok és többen mások.

Amikor a vonat begördült a pályaudvarra, a zenekar a békehimnussal üdvözölte a küldötteket.

A szovjet küldöttséget V. Z. Lebegyev, a Szovjetunió helsinki nagykövete, Mirjam Vire Tuominen, a finnországi békeharcosok szervezetének főtáskára, a finn békeharcosok több más képviselője, valamint a szovjet és más külföldi újságírók üdvözölték.

Június 21-ig 36 ország képviselői érkeztek meg a finn fővárosba. Edouard Herriot, a francia nemzetgyűlés tiszteletbeli elnökének személyes képviselőjében megérkezett Vienne, Lyon alpolgármestere.

India miniszterelnöke Varsóba is ellátogat

VARSO. (Agerpres.) — A PAP hírgyűnkösz jelenti:

Dzsawaharlal Nehru, India miniszterelnöke és külügyminisztere, a Lengyel Népköztársaság kormányának meghívására néhány napos látogatásra Lengyelországba utazik. Az indiai miniszterelnök Moszkvából jövet június 23-án érkezik Varsóba.

Nehruval együtt érkezik Lengyelországba leánya, Indira Gandhi, továbbá N. R. Pillai külügyminiszteri főtáskár, K. P. Sz. Menon, India rendkívüli és meghatalmazott moszkvai nagykövete és A. H. H. szlein, az indiai külügyminisztérium európai osztályának főnöke.

Japán parasztok megakadályozták egy amerikai tüzérségi gyakorlatot

PEKING. (Agerpres.) — Az UJ KINA jelenti:

Japánból érkezett hírek szerint az amerikai csapatok parancsnoka kénytelen volt a Fuzsijama-hegy közelében június 20-ra kitűzött japán tüzérségi hadgyakorlatokat elhalasztani. A halasztás oka az, hogy a szomszédos falvakban lakó több száz paraszt elfoglalta a lövőgyakorlatok területét és megtagadta annak elhagyását. A parasztok feliratos táblákat hordoztak, amelyeken a következő állott: „Adjátok vissza földjeinket!” A parasztok egy csoportja behatolt a hegy lábánál lévő amerikai katonai táborba és erősen tiltakozott az ellen, hogy amerikai csapatok használják a Fuzsijama-hegy környékén lévő lövőteret.

Az amerikai katonai rendőrség kiűzte és puskával ültelte a táborba behatolt parasztokat.

A hét filmjei

„DÖZSA GYÖRGY” mozi: június 26-ig: Ördögi szépség. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Naponta matiné 11 órakor.

„NICOLAE BALCESCU” mozi: június 26-ig: Mandy. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

„HERBAK JANOS” mozi: június 26-ig: A lelkiismeret. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

„I. L. CARAGIALE” mozi: június 26-ig: A két vércsér erejében. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

„UJ IDOK” mozi: június 20-26 között: sportfilm sorozat kerül bemutatásra:

Június 23-án: Első repülés.
Június 24-én: Kerékpár verseny. Uzsóport a Szovjetunióban. Korcsolyaverseny a Szovjetunió és Norvégia között.

Közlemények

AZ ARADVÁROSI NEPTANACS Combustibil-osztálya felhívja a fajegyetulajdonosok figyelmét, hogy a tűzifa átvétele után őrizték meg fajegyüket a „diverse” szelvényekkel együtt, mert a jövőben még szükség lesz rá.

AZ ARADVÁROSI KÖZKORHAZ igazgatósága közli, hogy az egészségügyi minisztérium rendelkezése

csapatai között. Dinamo—Arsenal labdarúgó mérkőzés. Szovjet tornamesterek.

„SOLIDARITATEA” mozi (Gál) június 26-ig: Kis krajcár. Előadások: hétköznap 7 órakor, vasárnap 3, 5 és 7 órakor.

„MAXIM GORKIJ” mozi (Mike-lak): június 26-ig: A partizan gyermekei. Előadások: naponta 6 és 8 órakor, vasárnap 2, 4, 6 és 8 órakor.

„PETOFI SANDOR” mozi (Rad-na): június 26-ig: Berlin eleste (első rész).

NICOLAE BALCESCU” mozi (Lippa): június 26-ig: Fel a fejfel.

„POPULI AR” mozi (Nagy-szent-miklós): június 26-ig: A bátorság iskolája.

HUZAS ELŐTT MA VASÁROL-HATÓ UTOLJARA KÖZPONTI LOTTO SZELVÉNY.

Várható időjárás

Csütörtökön, június 23-án: Változó időjárás, főleg felhős idő, hőmérsékleti értékek nappal plusz 20-26 fok között, éjszaka plusz

12-16 fok között. Mersékel szél, helyi zivatarokkal.
A következő két napon változó idő, főleg a délutáni órákban zivatarok várhatók.

Adatok Arad ipari fejlődésének történetéhez (1900-1929)

(Folytatás a 3-ik oldalról)

1922-ben alakult át Indagrara néven a volt Neuman Malom- és Szeszgyár Rt. is 50.000.000 lejes alaptőkével, s a gyár évi teljesítményét 1 millió méterházasára emelték.

A 450 Szalma anyaggyárgyár helyén cukorgyár létesült, amely 1934-ben a Chitilak cukorgyárral fusionált. A legnehezebben a volt Weitzer-féle vagongyár heverte ki a háború utáni súlyos depressziót. A gyár 1920-ban az Astra társaság révén új kezekbe került, s bár a nagykon-szern nagyiramu fejlődésnek indult és eredeti 75 millió lejes alaptőkéje 1928-ig 450 millióra emelkedett, a részvényirtársaság aradi telephelyén mégis a tervezési lepités jutott osztályrészül. Az 1920-as évek végén, amikor az Astra tözsdeárfolyama zuhan-ni kezdett, többször tervezték az aradi gyártelep áthelyezését Brassóba. Alakultak a kezdeti nagyiramu fejlődés után az Astra működésében súlyos helyzetet teremtett a Malaxa-trószti hatalmas nyomása, amelynek súlyát elsősorban az aradi telep érezte. Ez a magyararazala annak, hogy amíg a többi nagy aradi érdekeltségek tözsdeárfolyama növekvő görbét mutat, addig az egyetlen aradi vasipari nagyvállalat csak egyhelyben topog, sőt 1928-tól már óriási zuhanás kezdődik a gyár tözsdejegyzésin.

Hasonló a helyzet az osztlak tekintetében is. Amíg az Indagrara átlag évi 6 százalékos, a villanygyár évi 15-20 százalékos, a Polychrom üzem 10 százalékos, a textilgyár pedig átlag 40 levi osztályokot fizetelt ki változatlanul részvényként, addig az Astra osztlak aránya az 1921-es 105 lejről 1929-ig 30 leire 1931-ig pedig 0-ra csökkent.

1923-1929 között számos kisebb vállalat alakult átlag 70-80 munkással. Ezek részben idegen tőkés

vállalatok testvérüzemként, részben aradi és más hazai tőkés kooperáció révén keletkeztek.

Közülük elsősorban meg kell említenünk a 200 munkással dolgozó „Grundmann vasárgyár”-at, amely 1924-ben alakult 10 millió lejes alaptőkével, az osztrák Rohrbach-i Grundmann cég testvérvállalataként. Hat millió lejes alaptőkével alakult meg 1924-ben a Polychrom festékgyár, amely viszont a budapesti Keleti-Murányi cég keresztlül az I. G. Farbenindustrie tröszttel tartott kapcsolatot. Négy millió lejes tőkével kezdte meg működését az „I.M.A.S.A.” gép- és autómobil üzem, s ugyancsak 4 millió lejes tőkével alapított üzem 1923-ban az angol tőkérdelkességet képviselő „Baeder” Illatszert Rt. is. Ugyanakkor a bécsi „Siegel et Co.” vegygyár az „Azuro” vegyi termékek gyára néven 1923-ban alapított Aradon testvérvállalatot. A budapesti szeszipar a „Palugyay” pezsgőgyárat hozta létre szintén 1923-ban 10 millió lejes alaptőkével. Ugyancsak budapesti szeszipari fiókállalatként alakult meg 1922-ben Aradon a „Zwack” likörgyár három és fél millió lejes alaptőkével.

Az ujonnan alakult, külföldi tőkét képviselő iparvállalatok elsősorban az elektrotechnika, a textil- és a vegyipar keretében bizonyultak a legéletképesebbeknek.

A hazai tőkés kooperáció elsősorban a faipar keretében fellépett. Ezek közül a legnevezetesebbek voltak a 12.500.000 lejes tőkével ujjalakult „Lengyel Butorgyár Rt.”, a 2 millió lejes tőkével 1926-ban alakult „Czetel faipari Rt.”, az 1922-ben alapított „Furnirgyár”, s a 120 munkást alkalmazó „Stiaszny”-féle kaplatalgyár.

A textilipart a 15 millió lejes tőkével 1921-ben alakult F.I.T.A. képviselte, mely azonban csakhamar su-

lyos válságba jutott, úgyhogy 1932-ig alaptőkéje 3 millió leire apadt.

Kiseb vállalkozások voltak még ezekben az években az 1923-ban alakult „Nóra” kegygyár, amely a kezdeti években 50-60 munkást foglalkoztatott, az 1921-ben keletkezett „Jäger” kegygyár, az 1923-ban alapított „Prona” Első Erdélyi kés- és evőeszközigyár. 1924-ben alakult a „Turger” nadragtárú és harisnyaközl üzem, 1922-ben a „Pető”-féle csokoládégyár, ugyancsak 1922-ben az „Aurora” szövőde és cernagyár és a „Ferrometal” fémlémezgyár. Ez utóbbi üzemek átlag 30-50 munkást foglalkoztattak, s gépeikük 12-60 ierőrt képviselt üzemként.

Ha az 1923-1929 közötti aradi iparfejlesztés mérlegét vizsgáljuk, a következő számadatokat kapjuk: Idegen tőkét képviselt 14 vállalat 305 millió lejes alaptőkével, tisztán hazai tőkét képviselt 30 nagyobb vállalat minkegy 45-50 millió lejes alaptőkével.

A tőkebejegyzéssel működő aradi vállalatok száma 1926-ban 127-et tett ki, ebből azonban mindössze 43 dolgozott 1 millió lejes nagagsábol alaptőkével. A gyáripárban alkalmazott munkásság száma átlagban 9200-9500 körül mozgott.

A viszonylagos stabilizáció éveiben némi fellendülést mutat a kisipar is, elsősorban a ruházati, élelmiszeri és faipari ágak. A tőkés vállalkozások virágkorának egyik belyege, megpedig a társas jellegű vállalkozások formája, a kisiparban is körös tüneiként jelentkezik. Az Aradon önálló-ként: nyilvántartott 2120 kisipari üzemből 22 részvénytársaság formájában működött. Elsősorban a nyomdák az építkezési és az élelmiszeri vállalatok alkalmazták a vállalatalkapítás e formáját, de előfordul részvénytársulat a fodrászok, szabók, asztalosok, festők, nyergesek és vil-